

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative
(Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial și Legea culturii nr. 413/1999)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial și Legea culturii nr. 413/1999) este elaborat de către Ministerul Culturii.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În temeiul prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează Parlamentului spre examinare, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative (Legea nr.58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial și Legea culturii nr. 413/1999).

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial) a fost elaborat în temeiul capitolul V din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.887 din 22 noiembrie 2023.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

Proiectul de lege completează spectrul noțiunilor principale în domeniul de referință și a fost condiționat de numeroase solicitări din partea autorităților administrației publice locale, a experților în domeniu, ale societății civile, dar și a purtătorilor de patrimoniu cultural imaterial, precum și în contextul Hotărârii de Guvern nr. 485 din 13.07.2022, Institutul Patrimoniului Cultural (IPC) a fost transmis în subordinea Ministerului Culturii. Astfel, IPC prin misiunea de coordonare și organizare a activităților de documentare, evidență, valorificare și cercetare fundamentală și aplicativă a bunurilor de patrimoniu cultural, precum și patrimoniu imaterial, orientate spre asigurarea implementării politicii statului în domeniu de activitate – patrimoniul național, va prelua o parte din atribuțiile stabilite de cadrul legislativ aferente Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial (CNCPPCI).

Conceptul de reformare structurală a IPC a fost aprobat prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 165 din 07.07.2023 (link: <https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-165-2023.pdf>)

Republica Moldova tinde să promoveze la nivel internațional patrimoniul cultural imaterial prin intermediul dosarelor UNESCO, fapt care condiționează efectuarea modificărilor la actul menționat.

Completarea cu un articol nou „5¹ Politici în domeniul patrimoniului cultural imaterial” în Legea culturii nr. 413/1999 cu noi prevederi privind atestarea formațiilor artistice de amatori de către Centrul național de conservare și promovare a patrimoniului cultural imaterial (CNCPPCI) este un proces complex, reglementat de o serie de condiții menite să asigure calitatea, autenticitatea și continuitatea practicilor culturale tradiționale. Aceste condiții sunt esențiale pentru menținerea standardelor culturale și pentru protejarea patrimoniului imaterial.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege are scopul de a îmbunătăți cadrul național a patrimoniului cultural imaterial. Elaborarea proiectului rezidă din necesitatea racordării cadrului normativ al Republicii Moldova în domeniu la prevederile și principiile promovate de către UNESCO prin intermediul Convenției UNESCO din 2003 privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 12/2006.

Prin ratificarea Convenției UNESCO din 2003, Republica Moldova și-a luat angajamentul de a actualiza și îmbunătăți în permanență legislația în domeniu de referință. Urmare a evaluării, s-au depistat prezența anumitor carențe de ordin lingvistic, care creează dificultăți în procesul de implementare a Legii.

Pentru a aduce claritate cu privire la unele activități din domeniul de referință, au fost introduse două

noțiuni noi – inventariere și registrele locale ale patrimoniului cultural imaterial.

Conform Regulamentului de organizare și funcționare a Ministerului Culturii aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.147/2021, una dintre funcțiile de bază a Ministerului Culturii este elaborarea analizelor ex ante, documentelor de politici, proiectelor de acte normative pe domeniile de competență. Astfel, în scopul eficientizării activității Ministerului Culturii, sarcinile care nu se regăsesc în atribuțiile de bază a Ministerului menționate supra, completarea și actualizarea Registrului național al patrimoniului cultural imaterial va ține de atribuțiile Institutului Patrimoniului Cultural, în contextul reorganizării acestuia. Având în vedere că Centrul (CNCPPCI) asigură aplicarea politicilor în domeniu în teritoriu, se integrează atribuția de a atesta formațiile artistice de amatori din teritoriu pentru a asigura calitatea, menținerea și promovarea culturii tradiționale autentice, conform Regulamentului privind atestarea formațiilor artistice de amatori, aprobat de Guvern, precum și de a monitoriza acțiunile realizate de către autoritățile publice locale în vederea menținerii viabilității elementelor incluse în Lista Reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității și Lista UNESCO a patrimoniului cultural imaterial ce necesită salvagardare în regim de urgență. Se propune modificarea denumirii Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial în Centrul Național de Cultură Tradițională pentru a fi mai clar și accesibil purtătorilor de tradiții din comunitățile locale. Noua denumire a Centrului reflectă rolul esențial de conservare, păstrare și valorificare a tradițiilor și obiceiurilor în comunitate.

Având în vedere că Registrul național conține doar elemente de importanță națională, atestate în majoritatea comunităților de pe teritoriul Republicii Moldova, elementele de importanță locală rămân neinventariate, ceea ce creează riscul dispariției unor elemente specifice comunităților locale mai mici. Coerent, se impune necesitatea instituirii registrelor locale de patrimoniu cultural imaterial, conform unui regulament aprobat de Ministerul Culturii. Registrele locale de patrimoniu cultural imaterial vor fi elaborate și completate de autoritățile administrației publice locale din contul și limita alocațiilor prevăzute în bugetul acestora.

Sunt introduse noi competențe ale Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial: avizarea dosarelor de acreditare a experților în domeniul patrimoniului cultural imaterial, a schițelor – proiect pentru confecționarea costumelor tradiționale la comanda instituțiilor publice, inclusiv a administrației publice centrale și locale; expertizarea activităților și a proiectelor de salvagardare în domeniul patrimoniului cultural imaterial.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului de lege nu necesită modificări structurale și instituționale în sistemul administrației publice, dat fiind că competențele necesare pentru implementarea proiectului de lege sunt atribuite unor instituții existente. Astfel, instituțiile publice cu atribuții în protejarea patrimoniului cultural imaterial vor colabora mai strâns cu comunitățile locale purtătoare de tradiții, ceea ce va duce la inventarierea elementelor de patrimoniu imaterial în registrele locale ale patrimoniului cultural imaterial, la actualizarea bazelor de date în domeniu.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege nu va necesita alocări financiare suplimentare din bugetul de stat. Cheltuielile vor fi determinate în funcție de mijloacele bugetare aprobate.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Integrarea elementelor de patrimoniu cultural imaterial în produse moderne va contribui la dezvoltarea unor piețe noi, precum, vestimentație inspirată din tradiții, gastronomie bazată pe rețete tradiționale. Astfel, companiile private vor fi încurajate să investească în inițiative de protejare a patrimoniului cultural imaterial. Subsidiar, menționăm că și producătorii de artizanat, meșterii populari, artiștii vor beneficia de o cerere sporită pentru produsele și serviciile bazate pe tradiții și elemente culturale autentice.

4.4. Impactul social

Modificările propuse vor stimula recunoașterea și aprecierea patrimoniului cultural imaterial la nivel local și național, va contribui la promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin organizarea evenimentelor culturale, festivalurilor, târgurilor de meșteri populari, atelierelor de confecționare, masterclass-uri. Completarea și modificarea proiectului de lege cu elemente noi va contribui la protejarea patrimoniului cultural al minorităților etnice, promovând respectul pentru diversitatea culturală.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prezentul proiect nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul a fost consultat cu Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial (15.07.2024), Centrul național de conservare și de promovare a patrimoniului cultural imaterial (15.07.2024) și Institutul Patrimoniului Cultural (15.07.2024).

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost asigurată prin publicarea anunțului de inițiere a procesului de elaborare a proiectului de hotărâre de Guvern, pe pagina web a Ministerului Culturii www.mc.gov.md, secțiunea – *Transparență decizională* și pe site-ul particip.gov.md accesibil la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-de-hotarare-pentru-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-582012-privind-protejarea-patrimoniului-cultural-imaterial/12727>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice, iar constatările acestea vor fi incluse după recepționarea expertizei, conform art.37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la acte normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru implementarea prezentului proiect de lege pentru modificarea unor acte normative nu este necesară modificarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului de lege va fi realizată prioritar de către Ministerul Culturii. În implementarea proiectului de lege vor participa Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, Centrul național de conservare și promovare a patrimoniului cultural imaterial, Institutul Patrimoniului Cultural, precum și alte instituții de cercetare, de cultură și de educație cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural imaterial. Instituțiile menționate dețin capacitățile de competență materiale, umane și financiare pentru implementarea prevederilor proiectului.

Sergiu PRODAN
Ministru